

ชื่อโครงการ การศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นชาวไทยภูเขาเผ่าลัวะ กรณีศึกษา บ้านปากำ ตำบลดงพญา
อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

แหล่งเงินทุนสนับสนุนงานวิจัย สำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ประจำปีงบประมาณ 2553

ระยะเวลาทำการวิจัย 2 ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 ถึง 2554

ชื่อ-สกุล หัวหน้าโครงการ และผู้ร่วมโครงการวิจัยพร้อมระบุ หน่วยงานต้นสังกัด

หัวหน้าโครงการ นางสาวสรรดี เจริญชาศรี

ผู้ร่วมโครงการ นายสัญญา สุพัฒน์มงคล

นายปิยะ ตันศิริ

คณะ ครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สาขาวิชา ครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ หลักสูตรการออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาถึงสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นชาวไทยภูเขาเผ่าลัวะ กรณีศึกษากำบ้านปากำ ตำบลดงพญา
อำเภอ บ่อเกลือ จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นกลุ่มชาวปรีย ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ในจังหวัดน่าน ชุมชน
บ้านปากำยังคงยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีและ ความเชื่อไว้อย่างเข้มแข็ง การศึกษาค้นคว้าจะเน้น
การศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของชาวปรีย ประวัติความเป็นมา ประเพณี วิถีชีวิต ความเชื่อ
ภูมิปัญญาในการก่อสร้างและการใช้วัสดุที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

ระเบียบวิธีวิจัยที่สำคัญที่ใช้คือ การสำรวจภาคสนาม เพื่อเก็บข้อมูลทางกายภาพของ
สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นชาวปรียในพื้นที่เพื่อเป็นตัวอย่างกรณีศึกษา เสนอแนะในการเลือกเรือนตัวอย่างที่ศึกษา
จะพิจารณาถึงสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีความสมบูรณ์ แสดงถึงคติความเชื่อ ภูมิปัญญาในการปลูกเรือน ที่
วางภายใน และคุณค่าทางสถาปัตยกรรม สัมภาษณ์เจ้าของเรือน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำจิตวิญญาณในหมู่บ้าน
ในเรื่องวัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณีปฏิบัติตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่าชาวปรีย บ้านปากำ ยังคงรักษาลักษณะรูปแบบเรือนพักอาศัยที่มีเอกลักษณ์
ทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นดั้งเดิมไว้ได้อย่างดี สาเหตุจากหมู่บ้านตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้างไกลเขต
ชุมชนอื่น การเดินทาง และการนำวัสดุจากภายนอกเข้ามายาก ชุมชนมีความเชื่อเป็นของตนเอง มีความ
เคร่งครัดในประเพณีดั้งเดิม มีสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของตนเอง มีภูมิปัญญา
ในการใช้วัสดุและเทคนิคในการสร้างที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

ชุมชนบ้านปากำเป็นสถานที่ควรอนุรักษ์และคุ้มครองเพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าทางวัฒนธรรม
และประวัติศาสตร์ของชาวปรีย แต่มีปัญหาเรื่องขาดแคลนวัสดุตามธรรมชาติที่ใช้ในการสร้างเรือนแบบ
ดั้งเดิม ดังนั้นสังคมควรมีส่วนร่วมในการช่วยปลูกสำนึกให้เห็นคุณค่าของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นแก่ชนรุ่นหลัง
ให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และร่วมอนุรักษ์
วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมจังหวัด
น่าน ให้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม และส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อไป

คำสำคัญ : สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น, ปรีย ,จังหวัดน่าน

Research Title: Lua's Vernacular Architecture Study Case Study: Bann Pa Kum,
TumbolDongpayaBorKluea District, Nan Province

Researcher:

Project Reader: Miss SanwadeeJareonchasri

Participant: Mr.SanchaiSupipatmongkol
Mr. PiyaTansiri

Faculty: Faculty of industrial Education

Department: Department of Architecture Education and Design

King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

Abstract

This research provides a study on the vernacular architecture of the Lua Ethnic groups in northern Thailand. The case study centers on Pa Kum village, Tambon Dong Phaya, Amphor Bo Klua, Nan Province, where the Prai people continue their way of life for generations. The people of Pa Kum village still strongly hold on to their culture, traditions and beliefs. The study focuses on the Prai architecture, their traditions, their way of life, their beliefs, their Local wisdom in construction how and their use of Architecture surrounding materials.

The research methodology includes field research at Prai community to collect physical data to identify research object of the study. Criteria for the selection of the research object are originality and completeness of the architecture that reflects the beliefs, construction know-how, use of space and architectural value. The research also involves several interviews with the house owner, community leader, spiritual leader of the tribe, in order to understand the traditions, beliefs and culture that the tribe has kept.

The study found that the Prai people of Pa Kum village are able to preserve the originality of their vernacular architecture over the years. This is due to the fact that the village is situated deep in the protected Thailand national park, far from other communities. The logistics of getting construction materials into the village is difficult. At the same time, the community is strong in their beliefs and strict on following traditions. The people of Pa Kum want to preserve the indigenous architecture of their tribe, and have the know-how to use construction materials and techniques that are suitable for their Environment.

The community of the Pa Kum village is one that should be preserved and protected for the study of the tradition and history of the Prai people. However, the community is facing growing challenge as natural materials used for the construction of their houses are being depleted. Therefore, our society should play a role in cultivating social conscience in our future generation to value vernacular architecture by allowing Prai community to be involved in future changes to their community and by preserving their traditions and Local wisdom. Pa Kum village should be a part of the Cultural Environmental of the Nan province, promoting the province to become World Heritage site and enhancing eco-tourism in the province.

Key words : vernacular architecture, Prai, Nan province